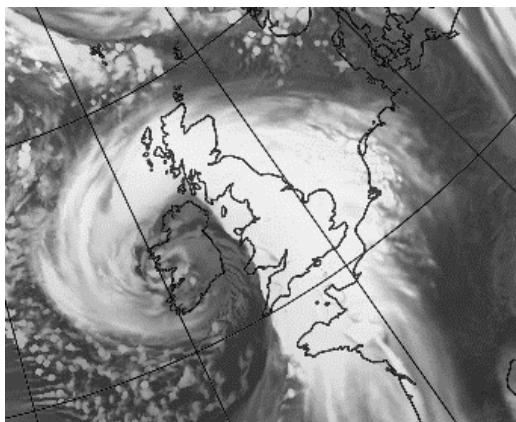

Weer en klimaat

bron 1

Satellietbeeld van een deel van Europa

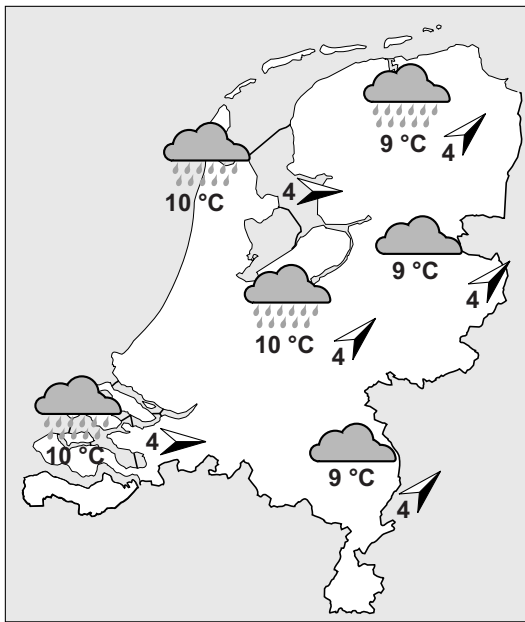

- 1p 1 Regelmatig is in het weerbericht een beeld te zien zoals in bron 1. Dit satellietbeeld is van een dag in juli en toont een luchtdruksysteem. Achter welke letter staan het juiste luchtdruksysteem en de juiste weersomschrijving voor dit deel van Europa, zoals te zien is in bron 1?

	luchtdruksysteem	weersomschrijving
A	een hogedrukgebied	mooi weer, droog, veel zon
B	een hogedrukgebied	slecht weer, veel wind en sneeuw
C	een lagedrukgebied	mooi weer, droog, veel zon
D	een lagedrukgebied	slecht weer, veel wind en regen

bron 2

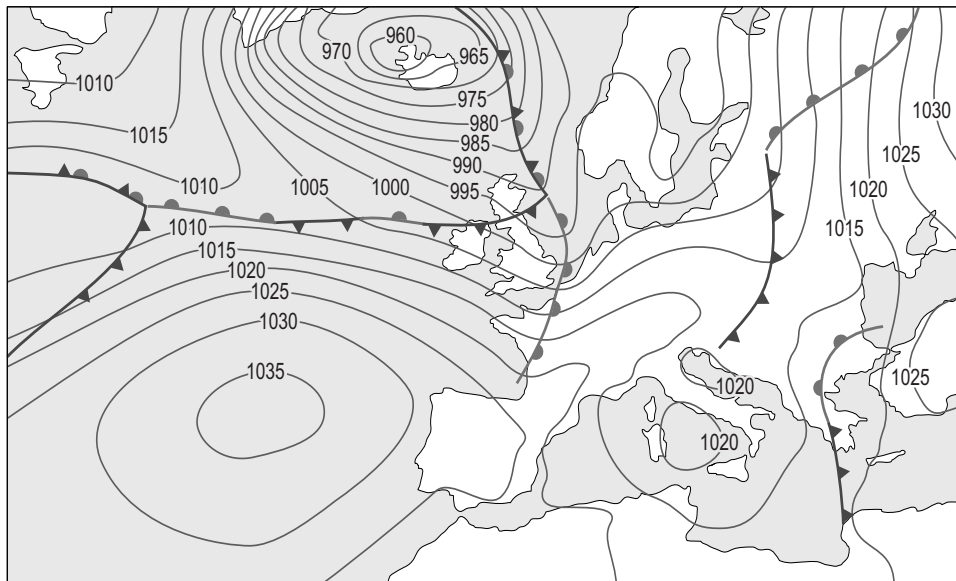
Weersverwachting voor 17 december 2014

- 1p 2 We onderscheiden vijf weerelementen. In bron 2 zijn vier van de vijf weerelementen te zien.
→ Welk weerelement staat **niet** in bron 2?

bron 3

KNMI-weerkaart voor 17 december 2014

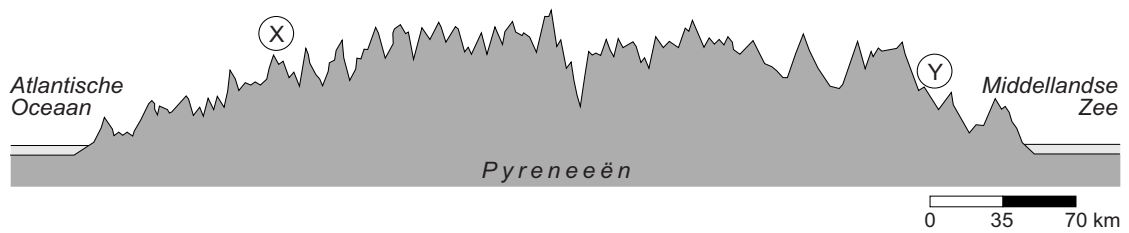
Legenda:

▲ koudefront ▲ warmtefront -1015- luchtdruk

- 1p 3 Op de weerkaart in bron 3 is de weerssituatie van Europa te zien. Met de gegevens op een weerkaart worden weersverwachtingen opgesteld. Welke weersverwachting hoort bij de weerkaart in bron 3?
- A Nederland staat onder invloed van het hogedrukgebied bij IJsland. In Nederland zal het harder waaien dan in Spanje en het zal in Nederland niet droog blijven.
 - B Nederland staat onder invloed van het hogedrukgebied bij IJsland. In Nederland zal het minder waaien dan in Spanje en het zal in Nederland droog blijven.
 - C Nederland staat onder invloed van het lagedrukgebied bij IJsland. In Nederland zal het harder waaien dan in Spanje en het zal in Nederland niet droog blijven.
 - D Nederland staat onder invloed van het lagedrukgebied bij IJsland. In Nederland zal het minder hard waaien dan in Spanje en het zal in Nederland droog blijven.
- 1p 4 Er worden twee uitspraken gedaan over het klimaat in Nederland en Spanje.
- Uitspraak 1: in Nederland komen meer depressies voor dan in Spanje.
Uitspraak 2: in het grootste deel van Spanje valt in de zomer minder neerslag dan in de winter.
- Wat is juist?
- A Alleen uitspraak 1 is juist.
 - B Alleen uitspraak 2 is juist.
 - C Beide uitspraken zijn juist.
 - D Beide uitspraken zijn onjuist.

bron 4

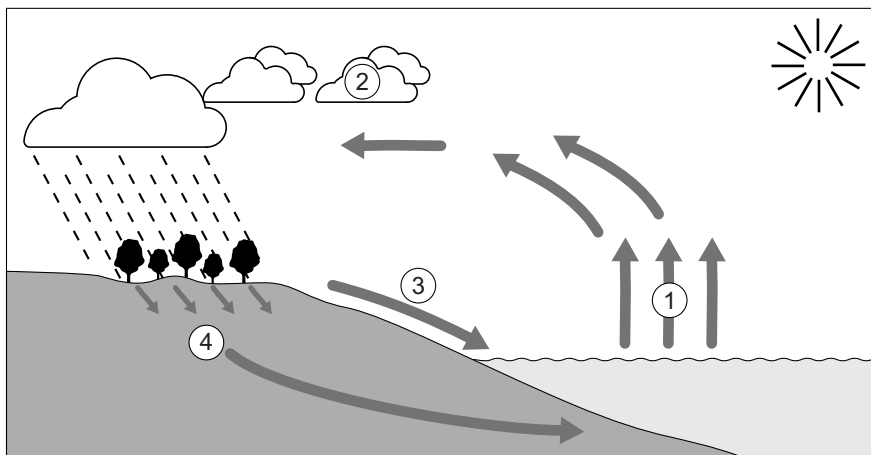
Doorsnede van de Pyreneeën

- 2p 5 Bekijk bron 4.
Een veelvoorkomende weerssituatie in de Pyreneeën is dat er wind vanaf de Atlantische Oceaan richting X en Y waait. Bij X valt meer neerslag dan bij Y.
→ Geef hiervoor een verklaring.
→ Hoe noemen we deze soort neerslag?

bron 5

Kringloop van het water

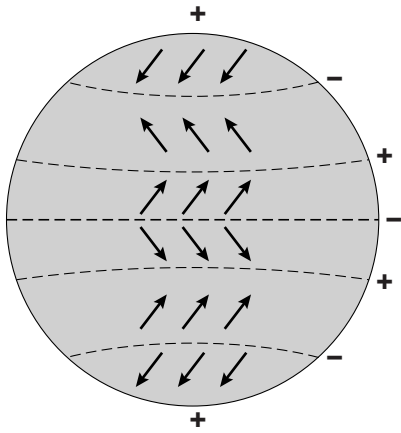
- 1p 6 Achter welke letter staan de juiste begrippen bij de cijfers 1, 2, 3 en 4 uit bron 5?

	1	2	3	4
A	condenseren	verdampen	infiltreren	afstromen
B	condenseren	bevriezen	verdampen	infiltreren
C	infiltreren	bevriezen	afstromen	verdampen
D	smelten	verdampen	infiltreren	afstromen
E	verdampen	bevriezen	condenseren	infiltreren
F	verdampen	condenseren	afstromen	infiltreren

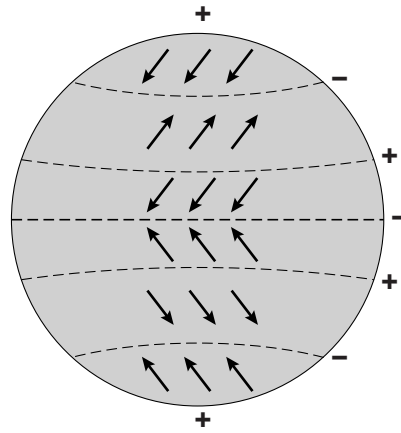
bron 6

Overheersende luchtdruk en het mondiale windsysteem

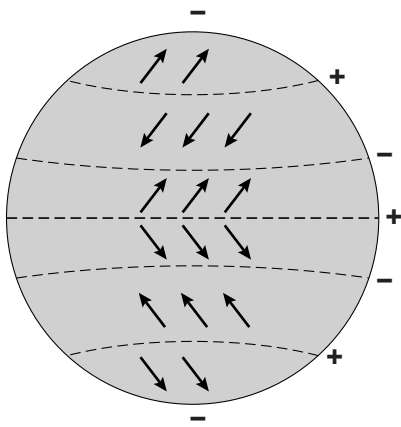
tekening 1

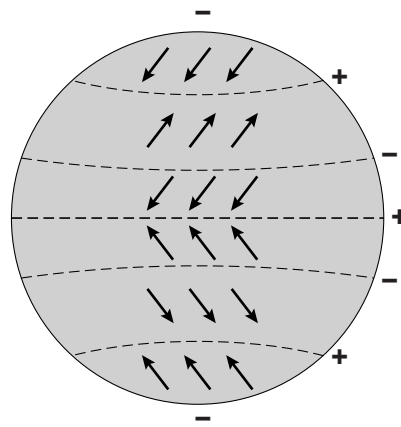
tekening 2

tekening 3

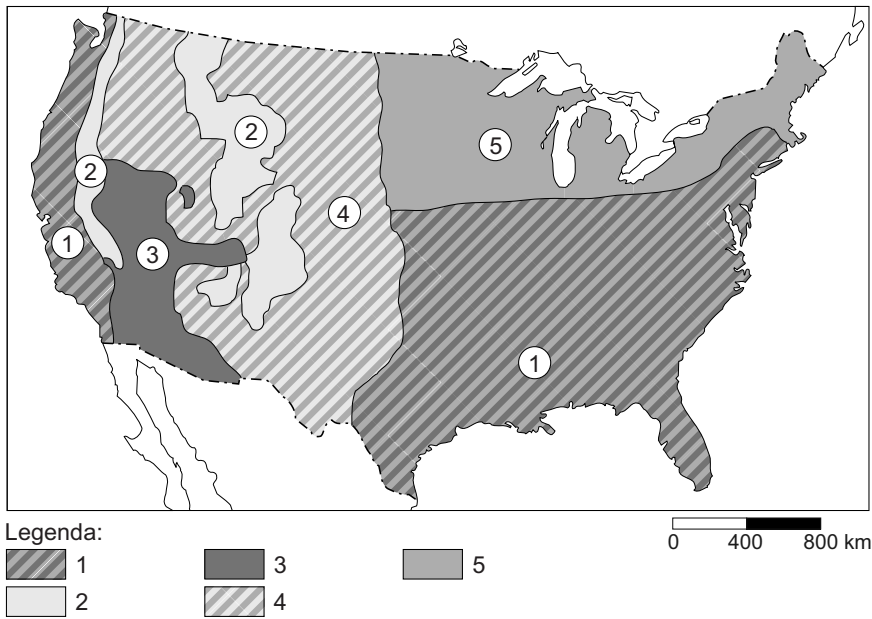
tekening 4

- 1p 7 Welke tekening in bron 6 geeft de overheersende luchtdruk en het mondiale windsysteem juist weer?
- A tekening 1
 - B tekening 2
 - C tekening 3
 - D tekening 4
- 2p 8 Als wij in Nederland Spaanse tomaten eten, dan moeten die worden vervoerd. Dat zorgt voor CO₂-uitstoot. Toch veroorzaakt de teelt van tomaten in Nederlandse kassen gemiddeld anderhalf keer meer CO₂-uitstoot dan de teelt van tomaten in Spanje.
- Geef eerst het verschil in teelt.
 - Geef daarna aan waardoor het verschil in CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt.

bron 7

Verenigde Staten, klimaatkaart

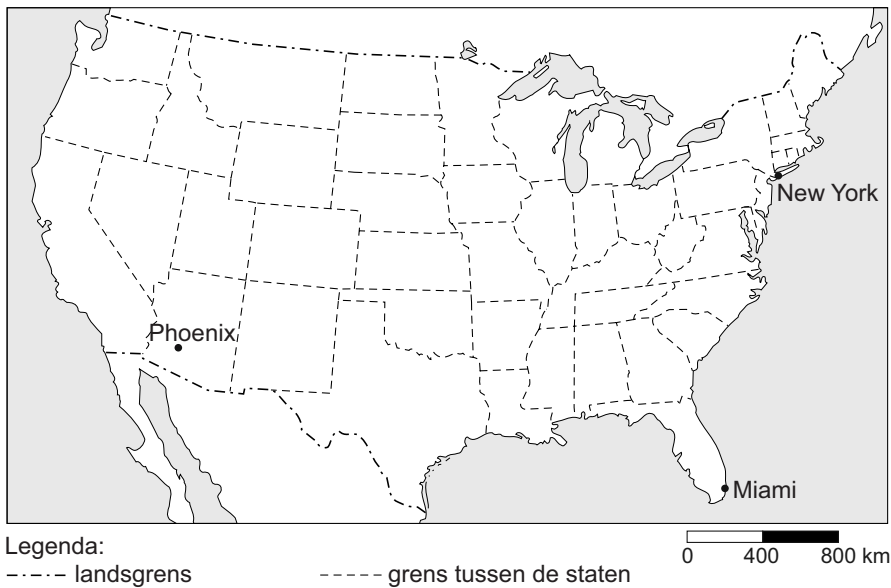
- 1p **9** In bron 7 staan met de cijfers 1 tot en met 5 de vijf meest voorkomende klimaten van de Verenigde Staten aangegeven. Achter welke letter staan de cijfers 1 tot en met 5 uit de kaart van bron 7 juist bij alle vijf klimaten?

	gematigd zee-klimaat	hooggebergte-klimaat	landklimaat	steppe-klimaat	woestijn-klimaat
A	1	2	3	4	5
B	1	2	5	4	3
C	3	1	5	4	2
D	3	4	1	5	2
E	4	1	2	5	3
F	5	3	2	4	1

- 1p **10** Bij de Grote Meren en in het uiterste noordoosten van de Verenigde Staten is veel veeteelt. Welke uitspraak is juist?
- A** Hier vind je extensieve veeteelt op de steppes.
B Hier vind je extensieve veeteelt in een landklimaat.
C Hier vind je intensieve veeteelt op de steppes.
D Hier vind je intensieve veeteelt in een landklimaat.

bron 8

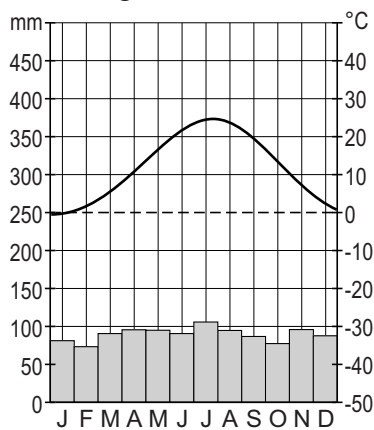
Ligging van drie steden in de Verenigde Staten

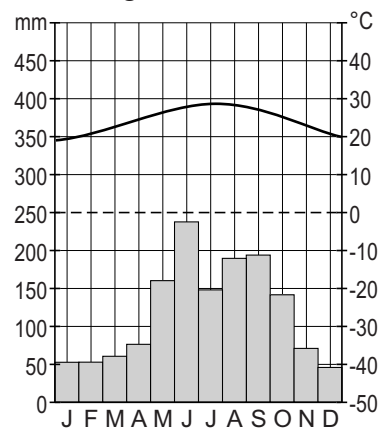
bron 9

Klimaatgrafieken van vier steden in de Verenigde Staten

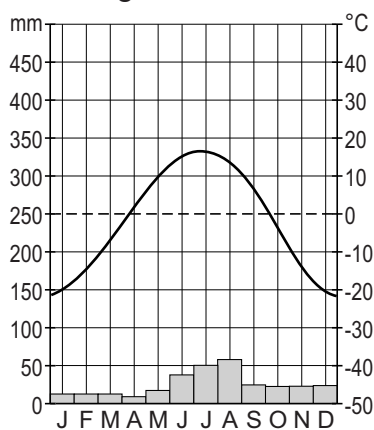
klimaatgrafiek 1

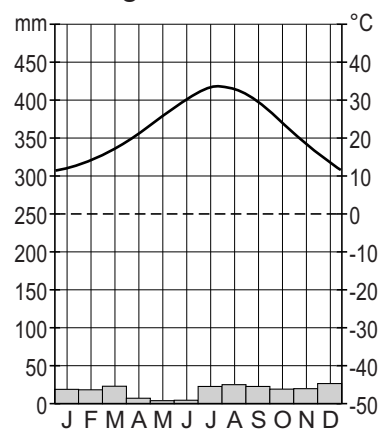
klimaatgrafiek 2

klimaatgrafiek 3

klimaatgrafiek 4

- 1p 11 Op de kaart in bron 8 staan drie steden. Bron 9 laat vier klimaatgrafieken zien, waarvan er drie zijn van de steden in bron 8. Achter welke letter staan de klimaatgrafieken uit bron 9 juist bij de drie steden op de kaart in bron 8?

	Miami	New York	Phoenix
A	klimaatgrafiek 1	klimaatgrafiek 4	klimaatgrafiek 3
B	klimaatgrafiek 2	klimaatgrafiek 1	klimaatgrafiek 4
C	klimaatgrafiek 2	klimaatgrafiek 3	klimaatgrafiek 4
D	klimaatgrafiek 3	klimaatgrafiek 2	klimaatgrafiek 1
E	klimaatgrafiek 3	klimaatgrafiek 4	klimaatgrafiek 1
F	klimaatgrafiek 4	klimaatgrafiek 1	klimaatgrafiek 2

- 2p 12 Er worden drie uitspraken gedaan naar aanleiding van bron 8 en bron 9.
- Uitspraak 1: de Grote Oceaan heeft een sterke invloed op het klimaat aan de westkust.
- Uitspraak 2: de ligging landinwaarts en de ligging op lage breedte hebben grote invloed op het klimaat van Phoenix.
- Uitspraak 3: de Golf van Mexico heeft grote invloed op het klimaat van Miami.
- Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of deze uitspraak juist of onjuist is.

bron 10

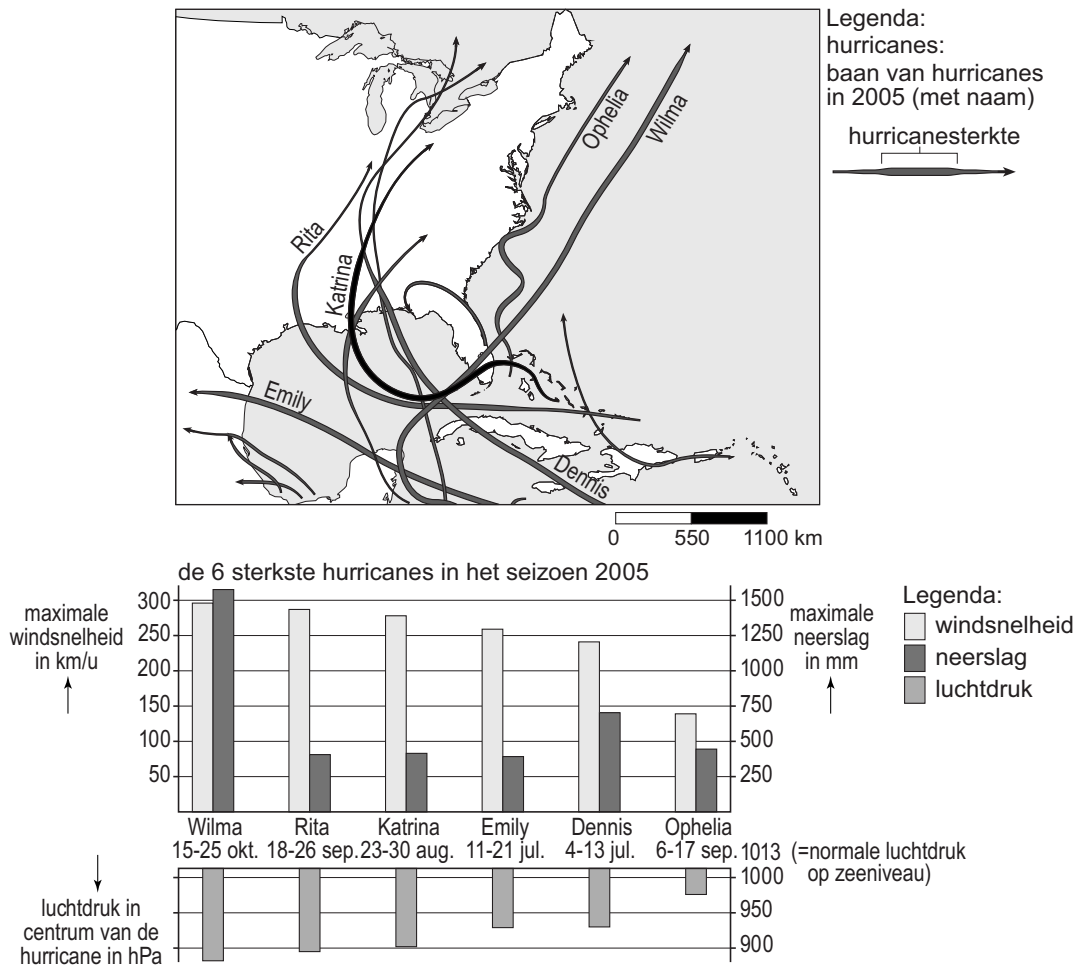
Ecologische voetafdruk

Mensen hebben ruimte nodig om te wonen, om voedsel te produceren, zich te verplaatsen, vakantie te vieren en afval te verwerken. De mens concurreert met de natuur om de beschikbare ruimte op aarde. Met de ecologische voetafdruk kun je zien hoeveel ruimte iemand nodig heeft. Hoe meer ruimte je nodig hebt, hoe groter je ecologische voetafdruk. De ecologische voetafdruk van de Amerikanen is veel groter dan die van de bewoners van de meeste andere landen.

- 1p 13 Lees bron 10. De Amerikaanse overheid werkt aan plannen die moeten leiden tot een kleinere ecologische voetafdruk. Tegelijkertijd moet het beleid ook bijdragen aan het verminderen van het versterkte broeikaseffect.
- Welk beleid draagt bij aan een kleinere ecologische voetafdruk en vermindering van het versterkte broeikaseffect?
- A Overheidssubsidie op intensievere landbouw: door gebruik van meer meststoffen en bestrijdingsmiddelen heb je minder land nodig.
 - B Overheidssubsidie op zonne-energie: dit leidt tot minder gebruik van fossiele brandstoffen.
 - C Stimuleren van het gebruik van biobrandstof: dit leidt tot een lagere productie van landbouwgewassen in de Verenigde Staten en tot meer import.
 - D Stimuleren van suburbanisatie: dit leidt tot een afname van het woonwerkverkeer en levert minder uitstoot van broeikasgassen.

bron 11

Verenigde Staten, orkanen

- 1p **14** Bekijk bron 11.
In 2005 trokken meerdere orkanen (hurricanes) over en langs de Verenigde Staten.
→ Welke orkaan was volgens bron 11 het sterkst: Wilma of Katrina? Geef met behulp van bron 11 een argument voor je keuze.
- 1p **15** Paul en Wally bestuderen de gevolgen van orkanen. Zij verbazen zich over het gedrag van mensen voor, tijdens en na een orkaan.
Paul zegt: “Dat mensen niet evacueren is een voorbeeld van risicoperceptie.”
Wally zegt: “Het belangrijkste doel van hazard management is om de schade na een ramp zo snel mogelijk te herstellen.”
Wat is juist?
A Alleen de uitspraak van Paul is juist.
B Alleen de uitspraak van Wally is juist.
C Beide uitspraken zijn juist.
D Beide uitspraken zijn onjuist.

- 2p 16 Orkanen en tornado's komen regelmatig voor in de Verenigde Staten. Ze kunnen allebei tot natuurrampen leiden. De economische gevolgen zijn van een orkaan vaak veel groter dan van een tornado. Er zijn nog meer verschillen tussen deze twee natuurverschijnselen.
→ Noem nog twee verschillen tussen een orkaan en een tornado.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.